

POUŽITÍ ODŘADŮ Z CIVILNÍHO OBYVATELSTVA PŘI BUDOVÁNÍ OBRANY

Úkolem Čs. armády je, na základě zjištění příprav k vojenskému napadení ČSFR, odvrátit ohrožení její suverenity včasným přijetím nezbytných obranných opatření. Při plnění tohoto úkolu se Čs. armáda bude opírat o pomoc i solidaritu občanů, a o Zákon o obraně státu (návrh) hl. 3 "Osobní úkony za branné připravenosti státu" a hl. 4 "Věcné prostředky za branné připravenosti státu".

Obrana ČSFR bude koncipována v duchu naší vojenské doktríny a jen v rozsahu obranné dostatečnosti. Zabezpečení obrany ČSFR vyžaduje kvalitní a včasné ženijní vybudování obranných pásem, čar, postavení k efektivnímu využití zbraní, ke skrytému manévru vojsky a bojovou technikou. Na vybraných operačních směrech bude nezbytné vybudovat rozsáhlou zákopovou síť, opevňovací stavby pro ochranu vojsk, místa velení, bojovou techniku; zřídit systém ženijních zátarasů. Zvláštní pozornost bude třeba věnovat budování klamných prostorů, maskování operačních objektů, vedení imitační a dezinformační činnosti. Značné úsilí bude věnováno úpravě a údržbě současné silniční sítě i zabezpečení přeprav přes vodní překážky.

Předpokládané síly Čs. armády však nejsou s to bránit celé území státu. Limitující počty stanovené vídeňskými jednáními omezily i množství útvarů a jednotek ženijního vojska, které by měly zabezpečit činnost vševojskových svazků (útvarů), tedy i jeho možnosti k plnění úkolů ženijního zabezpečení obranné operace (boje).

Vzniká potřeba neprůchodně uzavřít lesní a horské masívy v příhraničních oblastech. Výrazně vzrůstá rozsah prací potřebných k budování opevňovacích staveb, především v operační hloubce, spojených s budováním nevýbušných ženijních zátarasů. Rozsáhlé budou pomocné práce spojené s přípravou operačních objektů k ničení.

Proto se jeví jako účelné využít pro ženijní zabezpečení obrany ČSFR **odřadů z civilního obyvatelstva** vytvořených z civilních stavebních firem, výrobních organizací, lesních závodů apod., které se zabývají podobnou činností a mají odpovídající technické vybavení.

Proto předpokládám, že **cílem vytvoření odřadů z civilního obyvatelstva** pro budování obrany bude podle rozhodnutí velitelů vojenských velitelství (vojenských okruhů) vybudovat obranná postavení v operační hloubce obrany. Tím zabezpečit, aby hlavní úsilí kompletů ženijního vojska bylo zaměřeno na budování taktické hloubky obrany, a vytvořit tak podmínky pro udržení operačně důležitých prostorů teritoria. V dalším se budou odřady podílet na zřizování nevýbušných ženijních zátarasů, budování klamných prostorů, úpravě a údržbě cest, zesilování i opravách současných mostů, zřizování průchodů v závalech a na hašení požárů.

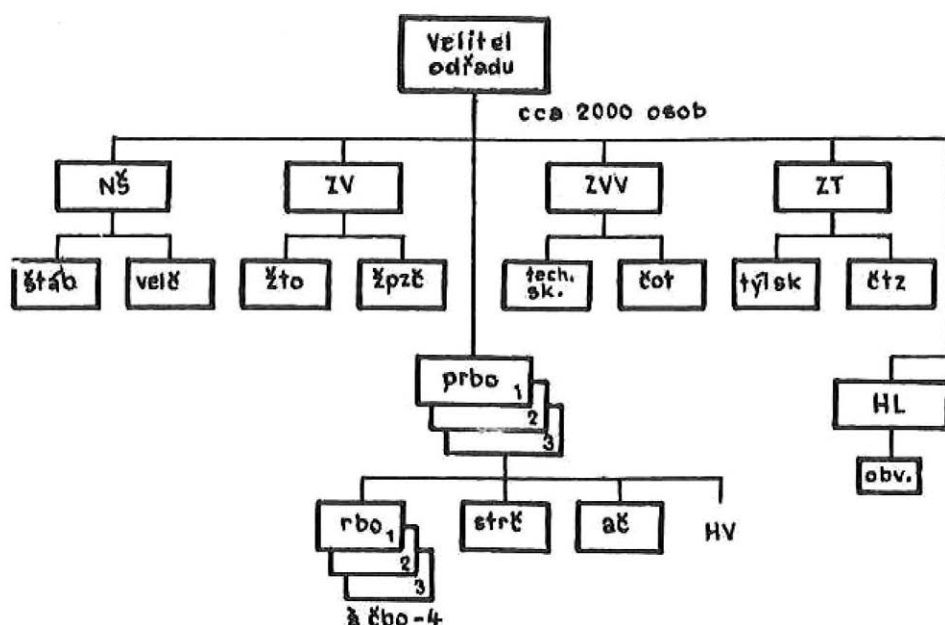
Odřady z civilního obyvatelstva pro budování obrany mohou být vytvářeny na základě rozhodnutí Rady obrany státu (ROS) nebo Rady obrany republik (ROR) podle Zákona o obraně státu, nebo podle Plánu mobilizačního rozvinutí vojsk místními vojenskými správami z přebytků osob v záloze, mechanizačních a dopravních prostředků využitelných k dočasnému plnění úkolů.

K vytváření odřadů by mohli být povolováni vojáci a poddůstojníci ve věku 38 až 50 let, praporčíci a důstojníci ve věku 50 let a více. Mechanizační a dopravní prostředky se mohou rovněž povolávat běžným způsobem, prostřednictvím dodávacích příkazů podle potřeby. Technika k provádění zemních prací, zejména autorypadla a malé mechanizační prostředky, jsou na teritoriu v dostatečném počtu a jsou i rovnoměrně rozmístěny. Mezi nedostatkovou techniku patří kolové dozery typu DOK, KN, rámové a okružní pily.

Domnívám se, že odpovědnost za vytvoření odřadu, velení při mobilizaci odřadu by mělo být ponecháno v pravomoci příslušné místní vojenské správy. Vlastní zmobilizování by mělo být provedeno podle doby a prostoru použití, pravděpodobně po zmobilizování hlavních částí ozbrojených sil Čs. armády.

Všechna opatření k uskutečnění výběru vojenských odborností, zemních strojů a dopravní techniky, k nácvikům organizačního jádra a k samotnému zmobilizování by se měla splnit již v míru.

Možná varianta organizace odřadu z civilního obyvatelstva - viz obr.

Hlavní druhy techniky a materiálu									
Buld	AR	MŘP	EC	ANTS	ANTT	ASPEC	PK	Lopata	Krumpáč
6	27	9	6	28	50	16	3	2 000	2 000

Obr.

Poznámka:

- prbo (rbo, čbo) prapor (rota, četa) budování obrany,
- pro ženijní budování obrany předpokládám vyčlenit do 1500 osob.

Použití odřadu z civilního obyvatelstva při ženijním budování obrany předpokládám takto (varianta):

Úkoly ženijního budování obrany a způsob jejich plnění

Úkolem podrobného ženijního průzkumu bude získat konkrétní údaje o terénu, aby se mohlo využít všech jeho přirozených ochranných vlastností, zejména při budování obrany, k ochraně vojsk a bojové techniky před účinky všech zbraní hromadného ničení. Podrobný ženijní průzkum vykoná organická ženijní průzkumná jednotka složená z ženijních

průzkumných hlídek (ŽPZH) - nejzkušenějších vojáků v záloze ženijních odborností, nejlépe ČVO 500 a 503 po rekognoskaci velitelem odřadu, které se účastní vševojskové funkcionář nadřízeného svazu.

Hlavním způsobem provedení ženijního průzkumu bude přímá prohlídka. Organizaci a vedení průzkumu řídí zástupce velitele odřadu (ženijní funkcionář).

Vytyčení úseků zákopů, okopů pro bojovou techniku, krytů na místech velení, nevýbušných zátarasů, cest apod. se vykoná vysokými značkami, doplněnými směrovými šipkami a tabulkami z výpomocného materiálu.

Ženijní budování obranného pásma (úseku, postavení) bude zahrnovat:

- vybudování opěrných bodů rot na dvou až třech postaveních,
- vybudování míst velení (VPS velitelů praporů, VS pluků, VS a PVS divize),
- vybudování klamných rajónů a postavení,
- úpravu a údržbu cest,
- zřízení nevýbušných ženijních zátarasů.

V opěrných bodech rot se mohou budovat zákopy, v četných opěrných bodech s nekrytými úseky zákopů, spojovací zákopy, jednotypové okopy pro bojovou techniku (jako pro tanky) a pohotovostní úkryty pro živou sílu. Organická dopravní vozidla předpokládám ukrývat s využitím terénu a osad. Na místech velení se budou budovat objekty pro pozorování, kryty pro štábní vozidla a rádiové stanice, upravují se přístupové cesty a provádí se maskovací práce.

Ráz vybudování klamných opěrných bodů, rajónů obrany, postavení bude pokud možno stejný.

V budovaném obranném pásmu se může **upravovat a udržovat příčná cesta za druhým postavením a podélné cesty do každého praporečního rajónu obrany.**

Nevýbušné zátarasy se mohou zřizovat na pravděpodobných směrech útoku protivníka, v mezích mezi rotními opěrnými body, zpravidla před prvním nebo druhým postavením se zřetelem na spojení s přírodními překážkami, na zaujímání obranného pásma vojsky a manévry vojsk při vedení obranného boje.

Úkoly ženijního budování **budou uskutečňovat prapory budování obrany** (prbo) s využitím dlouhého ženijního nářadí (trhavin), organických a přidělených mechanizačních prostředků. Trhací práce pak za řízení důstojníků v záloze ženijních ČVO nebo s využitím střelmistrů vybavených platným střelmistrovským průkazem.

V 1. pořadí budou ručně (trhavinami, mechanizačními prostředky) zhloubeny zákopy a jejich nakrytí, budovány pohotovostní úkryty pro živou sílu. S využitím mechanizačních prostředků (trhavin) budou hloubeny jednotypové okopy pro bojovou techniku, spojovací zákopy, stavební jámy pro pohotovostní úkryty na místech velení a prováděny maskovací práce.

Ve 2. pořadí se budou zřizovat nevýbušné ženijní zátarasy, upravovat příčné a podélné cesty, dokončovat budování zákopové sítě a objektů na místech velení.

V dalším pořadí se vybudují rajóny i postavení, rozšíří síť cest, zesílí a opraví mosty, zřídí průchody v závalech.

Ženijní vybudování obranného pásma (divize) v uvedeném rozsahu může uskutečnit jeden odřad z civilního obyvatelstva asi do 10 dnů.

Kruhovou obranu průmyslových oblastí (míst) budou budovat odřady na přístupech k nim ve spojení s přírodními překážkami, v kvalitě a rozsahu opěrných bodů čet a rot, doplněné nevýbušnými ženijními zátarasy.

V hloubce obrany města se přizpůsobí k obraně pevné nárožní budovy se suterénními a sklepními místnostmi, kamenné zdi a další stavby. V okenních a dveřních otvorech, ve

stěnách budov a v kamenných zdech se zřídí střílny, k rozmístění míst velení, obvažují a úkrytů pro osoby se upraví podzemní místnosti a sklepy, zesílí jejich stěny, stropy a vybudují nouzové východy. Cesty pro zaujetí kruhové obrany a manévry vojsk se budou upravovat s využitím současných cest, městských ulic, sadů a parků. Odřad z civilního obyvatelstva může být dále využíván k odstraňování závalů a hašení požárů při vedení obranného boje.

K úpravě a údržbě cest se budou vybírat současné silnice kategorie 1. a 2. (někdy i 3. třídy) s těžkou vozovkou pro kolová i pásová vozidla. Podélné a příčné cesty se budou upravovat i udržovat ve sjízdném stavu tak, aby byla zabezpečena bezpečná a plynulá jízda vozidel, zemních strojů odřadu, bojové, dopravní, speciální techniky vojsk pro zaujetí obranných postavení. Cesty pro zaujetí obrany a označení existujících mostů (propustků) se vytyčí vysokými značkami, dobře viditelnými ve dne i v noci. Při velkém rozsahu zničení úseku cesty se budou vytyčovat objízdky.

K udržovacím pracím bude patřit:

- vyspravení nerovností, nálevků na vozovce,
- opravy poškozených částí silničních objektů (propustků, mostků),
- zesilování, opravy poškozených dosavadních mostů,
- odstranění záseků, závalů,
- zřizování pomocných cest (jen ve výjimečném případě),
- v zimě odstraňování sněhu a zajištění průjezdnosti při náledí.

K nepřetržité znalosti stavu vybraných cest v obranném pásmu (postavení) budovaném odřadem bude třeba vyčleňovat jednu ŽPZH s cílem včas hlásit místa, kde je třeba upravit vozovky nebo silniční objekty. Dále bude zjišťovat místní zdroje k vytvoření zálohy materiálu (štěrku, kamene, dřeva, panelových a ocelových konstrukcí) pro údržbu cest.

Zřizování nevýbušných ženíjních zátarasů se uskuteční po jejich rekognoskaci v terénu, v návaznosti na přírodní překážky, strukturu opevňovacích objektů a manévry vojsk.

Budou se zřizovat:

- protitankové zátarasy (protitanková stěna, protitankový sráz, příkop, protitankové stromové záseky, zátarasy ze železobetonových jehlanů),
- protidopravní zátarasy (poškození, zničení přístupových cest, příkopy, zábrany, záseky, závaly, kúlové zátarasy, bariéry),
- a zesilovat přírodní překážky (vodní překážky, strže, strážky, výstupy z lesa apod.),
- v osadách barikády, umělé závaly, využívat různé stavby a rozvaliny.

Způsob velení odřadu

Odřad z civilního obyvatelstva bude zpravidla plnit úkoly v podřízenosti operačního stupně velení (polního nebo teritoriálního). Úkol může velitel odřadu obdržet ve formě bojového nařízení (rozkazu).

Velitelem odřadu by měl být důstojník z nadřízeného operačního štábu, který by se měl na tuto funkci připravovat již v míru. Je zapotřebí, aby velitelství odřadu bylo tvořeno zástupcem (ženijní funkcionář), zástupcem velitele pro výzbroj a zástupcem pro tyl. Rovněž i tyto funkcionáři by měli být vyčleněni i připravováni na uvedené funkce již v míru. Ostatní velitelské funkce je možné obsazovat důstojníky, praporčíky a poddůstojníky ze zálohy.

Úkoly k budování obrany až do jednotky v to mohou být vydávány formou bojových rozkazů.

Spojení s nadřízeným stupněm velení může být zabezpečeno vyčleněnými rádiovými, radioreléovými prostředky nebo s využitím spojení v rádiové, či telefonní síti oblastních orgánů (úřadů). Spojení uvnitř odřadu bude pravděpodobně zabezpečováno malými radiostanicemi nebo spojkami.

Zabezpečení činnosti odřadu

Rozhodující úlohu při plnění úkolů budování obrany bude mít i úspěšné řešení úloh zabezpečení činnosti, z toho zejména ženijního, technického a týlového.

Po zahájení agrese bude třeba k odřadu vyčlenit strážní zajištění, které musí zabezpečit nerušený průběh opevňovacích prací a varování odřadu o použití ZHN a před vzdušnými údery útočníka.

Problematika vytvoření odřadu z civilního obyvatelstva k budování obrany, jeho doplňování osobami, technikou, materiálem a všestranné zabezpečení jeho činnosti není v současné době prakticky vyřešeno. Potřeba jejich použití ke splnění rozsáhlých úkolů ženijního zabezpečení je ale nutná. Proto je nezbytné použití odřadu dále rozpracovávat, získané poznatky nejen zevšeobecňovat v ženijním vojsku, ale zejména ve vševojskových operačních štábech.